

Överby
100 år

En släkts historia

Det här är en mer personligt färgad berättelse om en familj som levt med och på Överby skola under en stor del av dess hundraåriga historia. När skolan på grund av evakueringen från Porkala-området kom till Esbo år 1944, följde familjen Strandberg med som en del av dess personal. **Gunnar Strandberg** var nämligen koskötare och undervisade före evakueringen även som timplärare i husdjurslära. Med till Esbo flyttade hustrun **Werna** och de då sju barnen. Wernas bror **Sigurd Wollsten** var anställd som snickare och arbetsledare i slöjdvärkstad, så han och hans familj följde också med till Esbo. Sigurd Wollsten pensionerades 1971.

Familjen Strandberg hade vid tiden för evakueringen tre söner och fyra döttrar, några år senare föddes ytterligare en dotter. Barnen växte upp med Överby skola för landsbygdens yrken, som den ju då hette. Och tre av döttrarna kom sedan att där träffa sina livskamrater.

Gunnar Sundström var anställd på skolan som hästskötare och hans hustru **Anna** jobbade i skolans kök på Margreteberg. Familjen Sundström hade två söner och en dotter. Sonen **Ole** anställdes på skolans verkstad år 1956, han gifte sig med familjen Strandbergs dotter **Ruth** och tillsammans fick de två söner och en dotter. År 1988 fick Ole Sundström en hjärtinfarkt och året därpå gick han i sjukpension efter att ha arbetat på skolan i mer än 30 år.

Oles syster **Maja** gifte sig med sonen till **Alina Baggström**, som var anställd på skolans ladugård som de ja. På skolan på Margretebergs gård bodde även paret **Ida** och **Julius Nyman**, deras dotter **Marita** gifte sig med Oles bror **Ove**. Nymans hade också en dotter som hette **Helga**, hon arbetade senare som städare (Helga **Rönnlund**) på skolans internat, det som numera väl kallas lokalvårdare.

År 1949 kom **Paul-Erik Holmlund** som nytexaminerad från Svenska Trädgårdsmästarskolan i Åbo till Margreteberg, där han blev arbetsledare inom trädgårdsbruket. Han gifte sig med familjen Strandbergs äldsta dotter **Karin**. En kort tid i början av 1950-talet bodde Paul-Erik, som av kollegerna kallades Palle, med familjen i norra Kyrkslätt men återvände sedan till Överby skola. Under ett antal år arbetade och bodde han på skollägenheten Margreteberg medan familjen, som småningom kom att omfatta fyra barn, bodde kvar i Kyrkslätt. Under den tiden bodde tidvis någon av Palles många bröder hos honom, de hjälpte bland annat till med att gräva grunden till de nya skolhusen som uppfördes på 1950-talet.

Vid årsskiftet 1960–1961 flyttade så hela familjen Holmlund till skolan i Esbo, där Palle ansvarade för trädgårdsodlingen och fungerade som lärare främst när det gäller praktisk handledning, men också höll teori- och lekationer. Då Svenska Trädgårdsmästarskolan flyttade från Åbo till Esbo

år 1971 blev **Mona**, den äldsta dottern Holmlund, elev på den första trädgårdsmästarklassen på Margreteberg.

I och med de nya skolformerna förändrades undervisningen och skolan fick också en del ny personal. Palle ansåg att undervisningen för i synnerhet de blivande trädgårdsmästarna krävde mer teoretisk kompetens än han besatt så 1975, efter ungefär ett kvarts sekel på Överby, bestämde han sig för att flytta tillbaka till sitt småbruk i norra Kyrkslätt.

På 1960-talet flyttade skolans dåtidagårdskarlshem till Svännblad till Helsingfors, till en vaktmästartjänst med bostad på Lärkan, då ett läroverk för pojkar, och den nya gårdskarlen för några år var **Nils Lemström**. Familjen Lemström hade tre söner, av vilka den mellersta sonen **Henry** gifte sig med familjen Strandbergs yngsta dotter **Monica**.

En släkts historia på Överby skola började alltså redan före krigstiden på Överby i Kyrkslätt med familjen Wollsten, vars svärson Gunnar Strandberg flyttade med skolan till Esbo. Där kom två av hans svärsöner, Paul-Erik Holmlund och Ole Sundström, att bo och arbeta i några decennier. Oles andra son **Jan-Ole** (Janne) följde i fotspåren, han bodde långt efter den övriga släkten kvar på Margreteberg, först som anställd på verkstaden och senare som vecko-slutsdejourerande gårdskarl ända in

på 2000-talet.

Paul-Erik Holmlunds äldsta barnbarn **Mikko Harju** gjorde civiltjänst på Överby skola år 2005.

Familjen Holmlund hade fyra barn, Ole och Ruth Sundström hade tre. De sju kusinerna bodde på gården, där föräldrarna och morföräldrarna också fanns. På 1960-talet bodde också familjen Strandbergs två yngsta döttrar hemma, så barnaskaran hade flera mostrar på nära håll.

Det var en trygg uppväxtmiljö, och också intressant då personalens barn förutom att umgås med varandra även fick lära känna de otaliga unga 13- till 15-åriga eleverna som kom från hela landets svenskspråkiga områden. Det medförde bland annat en klockarkärlek till finlandssvenska dialekter.

På 60-talet kunde man bada i Grundträsk, som numera är ganska igenväxt. På somrarna rodde vi på träsket och lekte "kurragömma" i höladan på ladugårdsvinden, på våarna fångade vi gäddor i stranddikena. Och vintertid förekom naturligtvis ibland snöbollskrig med de mer eller mindre jämnåriga eleverna. Alltfortfarande

kan de tidigare "Överby-barnen" bli igenkända av forna elever, trots att det kan ha gått 40–50 år sedan man senast träffats.

Nina Holmlund

1. Werna och Gunnar Strandberg på verandatrappan till det röda huset som de länge bodde i på Margreteberg.

2. Familjen Strandberg utanför Aurora-hemmet, där personalen bodde under skolans första år på Margreteberg.

3. Paul-Erik Holmlund hjälper inspektör Sjöberg vid sågen på Margreteberg. Förutom trädgårdsarbetet deltog Palle i många andra sysslor på skolan och gården, bl.a. hörde det till hans uppgifter att slakta grisarna på gården.

4. År 1970 fick skolan sin första årskurs studerande på trädgårdsyrkesskolan. Här visar Paul-Erik eleverna hur plantorna ska skolas.

5. Fritiden tillbringades på 1960-talet ofta vid travbanan i Kottby, Helsingfors. Här visar Paul-Erik med yngsta dottern Maria.

6. Ole Sundström i verkstaden med en elev.

7. Gemensamt för familjerna Holmlund och Sundström var också ett stort hästintresse. Här Palle Holmlund med hingsten Kasper.

8. Syskonen Holmlund tar upp potatis, 1968. I bakgrunden skolhuset som då var internat och kosthåll, i dag kansliutrymmen.

